

Institutionen för klinisk neurovetenskap
Avdelningen för försäkringsmedicin

Förvärvsarbete och sjukfrånvaro efter 65 års ålder

Bakgrund

I flera länder, inklusive Sverige, pågår politiska diskussioner om vikten av att förlänga yrkeslivet i högre åldrar, och allt fler människor förvärvsarbetar även efter 65 års ålder. De som fortsätter vara yrkesverksamma även efter 65 års ålder har ofta bättre hälsa än de som lämnar yrkeslivet vid traditionell ålderspensionsålder. Denna hälsoselektionseffekt förväntas innebära att sjukfrånvaronivåerna bland dem över traditionell pensionsålder är lägre än bland dem i yngre åldrar. Det är dock möjligt att när fler äldre deltar på arbetsmarknaden minskar denna hälsoselektionseffekt, och att sjukfrånvaronivåer därför stiger över tid. Kunskapen om sjukfrånvaromönster bland personer som fortsätter förvärvsarbete efter 65 år är fortfarande mycket begränsad. I projektet gör vi både tidsserieanalyser, baserade på fem kohorter av alla personer över 65 års ålder boende i Sverige år 1995, 2000, 2005, 2010 respektive 2015, samt prospektiva kohortstudier på flera olika kohorter som följs innan och efter de fyller 65. Studierna baseras på svenska registerdata. Vi har även gjort en systematisk litteraturoversikt om hälsa och sjuklighet bland förvärvsarbetande efter 64 års ålder inom ramen för projektet.

Syftet med projektet är att

- generera kunskap om förvärvsarbete och sjukskrivning efter 65 år ålder, relaterat till kön, morbiditet, sociodemografi, socioekonomi, och psykosocial arbetsmiljö
- generera kunskap om sjukfrånvaro före och efter 65 års ålder i olika diagnoser, i synnerhet skillnader mellan psykiska och somatiska diagnoser

Samverkan sker inom nätverket IDEAR (Integrated Datasets in Europe for Ageing Research, www.idear-net.net), ett europeiskt samarbete mellan forskare i Sverige, Storbritannien, Frankrike, Danmark och Finland om forskning kring äldre och arbete.

Projektdeltagare

Kristin Farrants, fil. dr., bitr. lektor, *projektledare*
Kristina Alexanderson, med. dr., professor
Nils Larsson, statistiker
Aleksiina Martikainen, doktorand

Kontaktperson

Kristin Farrants (kristin.farrants@ki.se)

Finansiering

Forte

Publikationer (listade efter typ av publikation)

Publicerat i internationella vetenskapliga tidskrifter

1. Martikainen A, Alavi Svensson A, Alexanderson K, Farrants K. *Associations of sickness absence and disability pension due to mental and somatic diagnoses when aged 60–64 with paid work after the standard retirement age; a prospective population-based cohort study in Sweden*. BMC Public Health 21:2322. 2021. DOI:10.1186/s12889-021-12382-4.
2. Farrants K, Head J, Alexanderson K. *Trends in associations between sickness absence before the age of 65 and being in paid work after the age of 65: prospective study of three total population cohorts*. Journal of Aging & Social Policy. 2022. Online före tryck. DOI: 10.1080/08959420.2021.2022950.
3. Farrants K, Head J, Framke E, Rugulies R, Alexanderson K. *Associations between combinations of job demands and job control among 616,818 people aged 55-64 in paid work with their labour market status 11 years later: a prospective cohort study*. International Archives of Occupational and Environmental Health. 2021.95(1):169-185. DOI: 10.1007/s00420-021-01717-8.
4. Farrants K, Marklund S, Kjeldgård L, Head J, Alexanderson K. *Sick leave before and after the age of 65 among those in paid work in Sweden in 2000 or 2005: a register-based cohort study*. Journal of International Medical Research. 2018.46(2):464-577. DOI: 10.1177/0300060517734744.
5. Farrants K, Marklund S, Kjeldgård L, Head J, Alexanderson K. *Sick leave among individuals in paid work after age 65; a Swedish population-based study covering 1995, 2000, 2005, and 2010*. Scandinavian Journal of Public Health. 2018.46(3):297-305. DOI: 10.1177/1403494817731487.

Publikationer på svenska

(ki.se/cns/forsakringsmedicin under publikationer > rapporter)

1. Farrants K, Alexanderson K, Dervish J, Marklund S. 2022. Hälsa och sjuklighet bland personer som förvärvsarbetar efter 64 års ålder: en systematisk litteraturoversikt. Avdelningen för försäkringsmedicin, Karolinska Institutet. ISBN 978-91-8016-693-5.
2. Marklund S, Kjeldgård L, Alexanderson K. 2013. Sjukfrånvaro efter 65 års ålder. Underlagsrapport Nr 14 till Parlamentariska Socialförsäkringsutredningen. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar S 2010:04

Abstracts accepterade för presentation vid vetenskapliga konferenser

1. Farrants K, Head J, Alexanderson K. Trends in associations between sickness absence, disability pension and paid work after age 65. European Public Health Conference, Digital konferens, 10 – 12 November 2021.
2. Farrants K, Head J, Framke E, Rugulies R, Alexanderson K. Job demands/control among people in paid work age 55-64 and their labour market status 11 years later. World Congress on Public Health, Digital konferens, 12-17 Oktober 2020.
3. Farrants K, Head J, Framke E, Rugulies R, Alexanderson K. 'A Prospective Cohort Study of Associations Between Job Demands and Job Control Among People in Work Aged 55-64 with Their Labour Market Status 11 Years Later.' International Association of Gerontology and Geriatrics European Region Congress, Göteborg, Sverige, 23-25 Maj 2019.
4. Farrants K, Kjeldgård L, Marklund S, Head J, Alexanderson K. Sick leave before and after the age of 65 in 2000 and 2005: a Swedish register-based cohort study. European Public Health Conference, Wien, Österrike, 9-12 November 2016.